

TRUMPA SPAUDOS KONFERENCIJA

**Europos
aukštojo mokslo
erdvė 2012 m.**

**Bolonijos proceso
įgyvendinimo ataskaita**

European
Commission

eurostudent.eu
★★★★

KONTEKSTAS

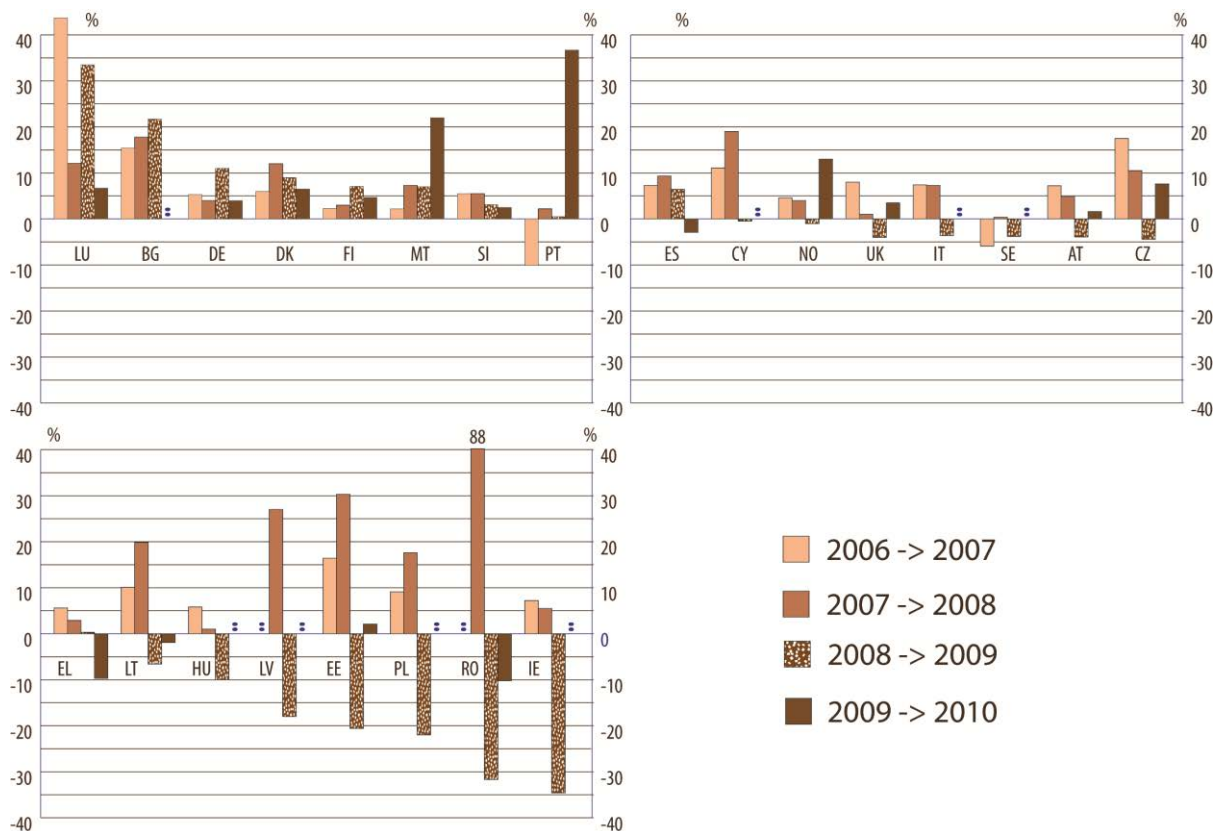
Bolonijos proceso įgyvendinimo ataskaita – bendrų „Eurostat“, „Eurostudent“ ir „Eurydice“ pastangų rezultatas. Ataskaitą koordinuoja Bolonijos tolesnės veiklos grupė. Joje įvairiais aspektais apibūdinama Bolonijos proceso įgyvendinimo būseną 2012 m., naudojant 2011 m. surinktus duomenis. Taigi, ataskaitoje pateikiami statistiniai duomenys ir kontekstualizuota, kokybinė informacija.

Bolonijos procesas turėjo įtakos aukštojo mokslo pokyčiams 2012 m. Visos šalys atliko reikšmingų pakeitimų, kurie leido sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę, ir kurie padėjo pagrindus aukštajam mokslui, tarnaujančiam vis didėjantiems visuomenės poreikiams tenkinti. Buvo pakeistos aukštojo mokslo struktūros, sukurtos kokybės vertinimo sistemos, įdiegti mechanizmai, skirti palengvinti judumą ir nustatyta daug aukštojo mokslo socialinės dimensijos problemų. Projekto, kuris savanoriško bendradarbiavimo pagrindu suderina ir įgyvendina 47 šalių aukštojo mokslo sistemų tikslus, mastas neturi precedento.

Bolonijos procesas toliau vystosi ir sunkmečiu, o paskutiniaisiais metais aukštojo mokslo iššūkiai dar labiau sustiprėjo. EAME šalys vykdo reformas labai skirtinguose kontekstuose. Studentų skaičius nepaprastai skiriasi. Vien Rusijoje yra daugiau nei 25 % viso EAME studentų skaičiaus, o Rusijos, Turkijos, Ukrainos, Vokietijos ir Jungtinės Karalystės studentai sudaro daugiau nei 50 % viso EAME studentų skaičiaus. Be to, nors daugeliui šalių nerimą kelia demografiniai pokyčiai, kai kuriose šalyse artimiausiais metais numatomas santykinai didelis studentų skaičiaus padidėjimas, o kitose – jo sumažėjimas. Į šį kontekstą būtina atsižvelgti vertinant reformų vykdymo pažangos laipsnį skirtingose Europos aukštojo mokslo erdvės vietose.

Skiriasi ir aukštojo mokslo institucijų finansavimas. Kai kuriose šalyse visos aukštojo mokslo institucijos finansuojamos pirmiausia iš valstybinių šaltinių, kitose didesnė privačių institucijų dalis. Be to, EAME skiriasi valstybės išlaidų lygis. Reakcija į paskutiniąją ekonominę krizę taip pat skiriasi. Nors kai kuriose šalyse po 2008 m. valstybės išlaidos žymiai padidėjo, kitose buvo smarkiai apkarpytas biudžetas. Apskritai paėmus, kol kas krizės rezultatas toks, kad valstybės išlaidos auštajam mokslui mažėja.

1.10 pavyzdys: Valstybės išlaidų aukštajam mokslui metiniai pokyčiai nuo 2006 m. iki 2010 m.

	LU	BG	DE	DK	FI	MT	SI	PT	ES	CY	NO	UK
2006–2007	43,7	15,4	5,3	5,8	2,3	2,2	5,5	-10,1	7,3	11,1	4,6	7,6
2007–2008	12,1	17,8	4,1	12,1	3,0	7,3	5,5	2,2	9,3	19,0	4,3	0,8
2008–2009	33,5	21,7	11,0	9,4	7,1	7,0	3,1	0,5	6,4	-0,5	-0,9	-3,5
2009–2010	6,7	:	3,7	6,5	4,7	22,0	2,5	36,7	-2,9	:	12,7	3,5
	IT	SE	AT	CZ	EL	LT	HU	LV	EE	PL	RO	IE
2006–2007	7,4	-5,9	7,2	17,5	5,6	10,1	5,8	:	16,4	9,1	:	7,2
2007–2008	7,3	0,4	4,8	10,5	2,9	19,8	1,0	27,1	30,3	17,6	88,3	5,5
2008–2009	-3,6	-3,8	-3,9	-4,4	0,3	-6,6	-10,0	-18,5	-20,6	-22,0	-31,7	-34,6
2009–2010	:	:	1,6	7,6	-9,7	-1,9	:	:	2,1	:	-10,2	:

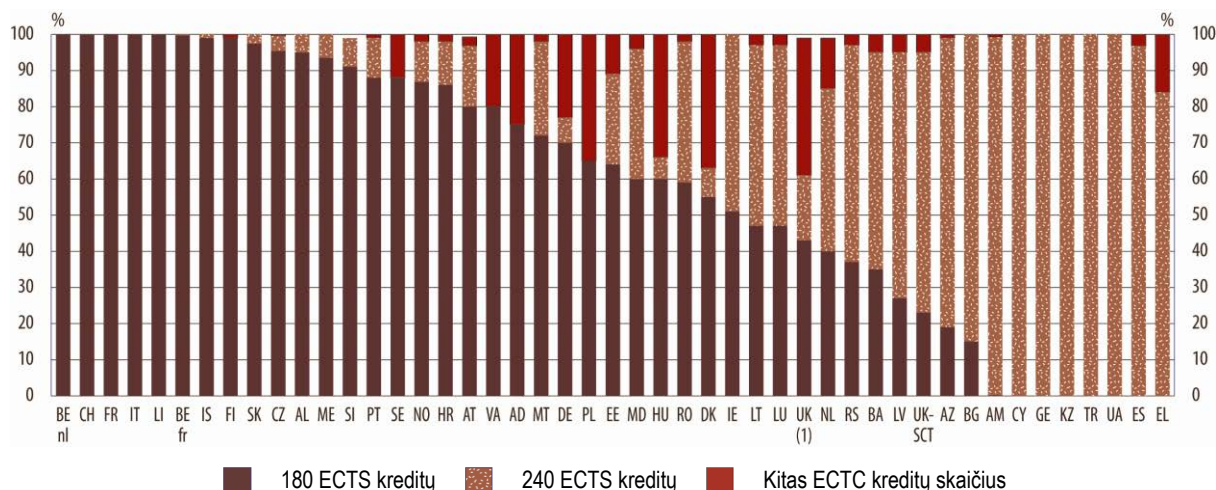
Pastabos: Kiekvienoje grupėje duomenys rūšiuojami pagal pokyčio laipsnį tarp 2008 m. ir 2009 m.

Šaltinis: „Eurostat“ (Nacionalinės sąskaitos, Vyriausybės finansų statistika, COFOG (Valstybės funkcijų klasifikatorius).

LAIPSNIAI IR KVALIFIKACIJOS

Įsipareigojimai įvesti lengvai suprantamus ir palyginamus laipsnius ir nustatyti dviejų pakopų mokymo sistemą paminėti 1999 m. Bolonijos deklaracijos pirmose dviejose veiksmų eilutėse, kurią tuo metu pasirašė 29 šalys, o dabar įgyvendina 47 šalys, sudarančios Europos aukštojo mokslo erdvę. Tačiau kaip sėkmingai vyksta įgyvendinimas?

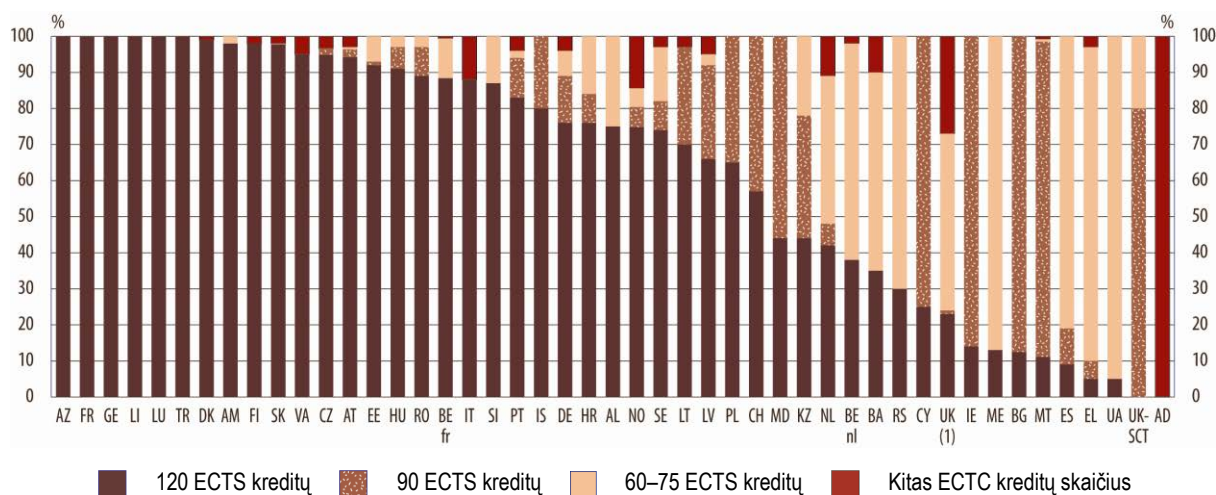
Pirmosios pakopos programų su 180 ECTS kreditų, 240 ECTS kreditų ar kitu kreditų skaičiumi dalis 2010–2011 m.

Šaltinis: BFUG anketa.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Antrosios pakopos (magistro) programų su 60–75, 90, 120 ar kitu ECTS kreditų skaičiumi dalis 2010–2011 m.

Šaltinis: BFUG anketa.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Nėra abejonių, kad žemyne įvyko pokyčių, ir Bolonijos procesas pakeitė šiandienos Europos aukštojo mokslo vaizdą. Šiek tiek daugiau nei pusėje šalių studentų, studijuojančių pagal programas, atitinkančias Bolonijos dviejų pakopų sistemą, skaičius viršija 90 %, o kitame ketvirtyje šalių šis skaičius yra nuo 70 iki 89 %. Tuo pat metu beveik visos šalys turi ilgąsias programas tose srityse, kur rengiami specialistai reglamentuojamoms profesijoms, ir kur pagal ES Direktyvą 2005/36/EB ir (arba) nacionalinius teisės aktus studijų trukmė turi būti 5–6 metai: medicina, odontologija, farmacija, architektūra ir veterinarinė medicina, šiek tiek mažesniu mastu – inžinerija, teisė, teologija, fiziologija ir mokytojų rengimas.

EAME nėra vieno modelio, taikomo pirmosios ar antrosios pakopos programoms: pirmojoje pakopoje dauguma šalių derina 180 ECTS kreditų ir 240 ECTS kreditų krūvį ir (arba) kitą trukmę. Antrojoje pakopoje dažniausias modelis yra 120 ECTS kreditų. Todėl labiausiai paplitęs modelis – 180+120 ECTS kreditų („3+2“), tačiau taip pat yra daug kitų derinių.

Laipsnio struktūros pakeitimai buvo atlikti siekiant įvykdyti platesnius visuomenės ir švietimo uždavinius, susijusius su plačiais aukštojo mokslo tikslais ir jo kokybe. Šiame kontekste ataskaitoje matyti žymūs skirtumai tarp pirmosios pakopos laipsnio turėtojų, kurie tęsia studijas antrojoje pakopoje. Kai kuriose šalyse didelis perėjimo iš pirmosios pakopos į antrąją skaičius gali reikšti, kad pirmoji pakopa dar nėra pakankamai išvystyta kaip kvalifikacija, suteikianti galimybę patekti į darbo rinką.

Bolonijos proceso metu buvo sukurta keletas bendrųjų priemonių, padedančių transformuoti sistemas į labiau orientuotas į studentus. Tarp jų yra ECTS kreditai, diplomo priedėliai ir nacionalinės kvalifikacijų sąrangos. Nors šių priemonių naudojimas vis didėja ir plečiasi, jos ne visada naudojamos sistemingai ir išlieka nemažai trūkumų. Tam, kad šios priemonės būtų sėkmingos, reikia, kad aukštasis mokslas pradėtų orientotis į mokymosi rezultatus, daugiausia dėmesio skiriant tam, ką studentas turėtų žinoti, suprasti ir gebėti atlikti. Tai kontrastuoja su tradiciškesniu požiūriu, orientuotu į indėlį, kur daugiausia dėmesio skiriama apibrėžto mokymo programos turinio perteikimui. Vis dėlto perėjimas prie požiūrio, orientuoto į mokymosi rezultatus, yra didelis kultūrinis pokytis, kuriam įsigalėti reikia laiko. Šiam klausimui reikės skirti daug dėmesio ateityje.

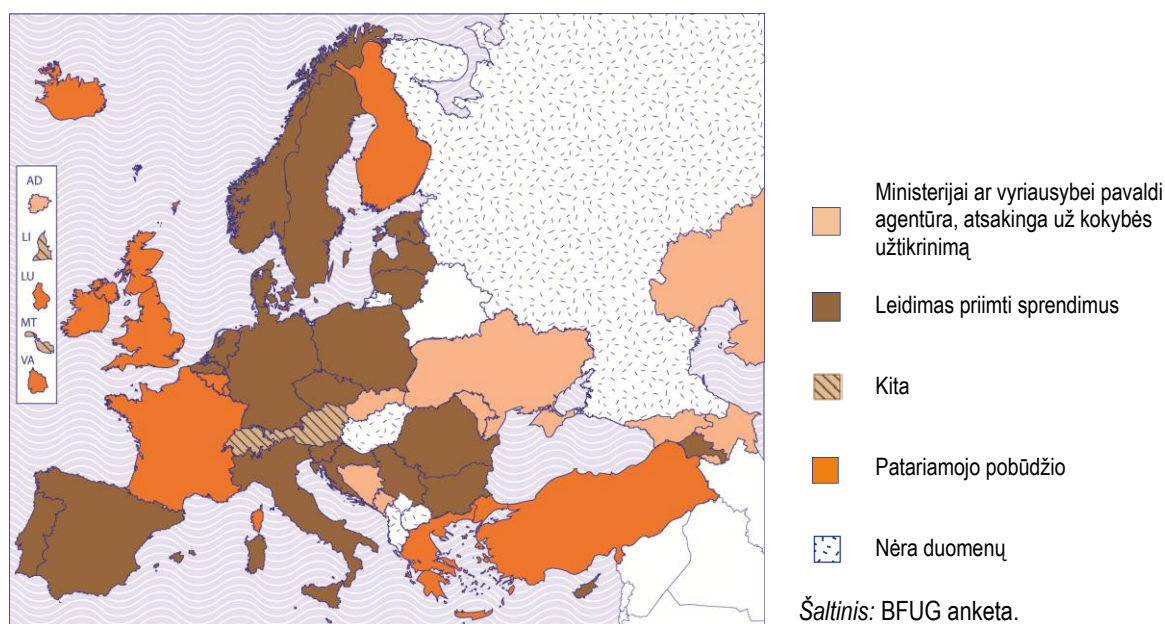
Ataskaitoje taip pat nustatytos besitęsiančios problemos dėl kvalifikacijos pripažinimo. Problemų priežastis nebėra pripažinimo teisinė sistema, kadangi Lisabonos pripažinimo konvencija dabar ratifikuota beveik visose šalyse, ir šalys įveda nacionalinių teisės aktų pataisas pagal pagrindinius konvencijos principus. Tačiau daugumoje šalių (30) sprendimus dėl užsienio piliečių kvalifikacijos pripažinimo tolesnėms studijoms priima aukštojo mokslo institucijos. Sprendimus priimančios institucijų darbuotojai gali neturėti pakankamų žinių apie svarbiausią teisinę sistemą, o kai kuriais atvejais – pakankamos patirties vertinant užsienio kvalifikacijas ar kreditus. Todėl užtikrinimas, kad Lisabonos pripažinimo konvencijos principai būtų tinkamai įgyvendinami institucijų praktikoje išlieka reikšminga problema.

KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

Nuo Bolonijos proceso pradžios 1999 m. išorinis kokybės vertinimas Europoje sparčiai keitėsi. Europos aukštojo mokslo erdvės sukūrimas tikrai gali būti laikomas šio proceso stimulu, kadangi kokybės užtikrinimas yra aiškiai susijęs su suinteresuotųjų šalių pasitikėjimo įgijimu. 2005 m. priėmus Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires (ESG), tai paskatino Europos bendradarbiavimą šioje srityje. Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registras (EQAR) buvo įsteigtas po trejų metų ir 2012 m. sausio mėn. registre buvo 28 agentūros iš 13 šalių.

Nors praktiškai visos EAME šalys įdiegė kokios nors formos išorės kokybės užtikrinimo sistemą, jų tikslai ir principai žymiai skiriasi. Dauguma EAME sistemų yra pirmiausia prižiūrimojo pobūdžio. Iš tiesų 21 sistema įsteigė agentūras, turinčias sprendimų priėmimo galią, įskaitant šalis, kur agentūros pasiūlo sprendimą, o už paties sprendimo priėmimą atsako vyriausybė. 11 sistemų turi labiau patariamojo pobūdžio ir į stiprinimą orientuotas agentūras. Keturiuose šalyse (Austrijoje, Lichtenšteine, Maltoje ir Šveicarijoje) situacija yra mišri, kur skirtingos agentūros yra orientuotos į skirtingas sritis (žr. 3.1 pavyzdį).

Kokybės užtikrinimo agentūros išorinio vertinimo pagrindiniai rezultatai, 2010–2011 m.

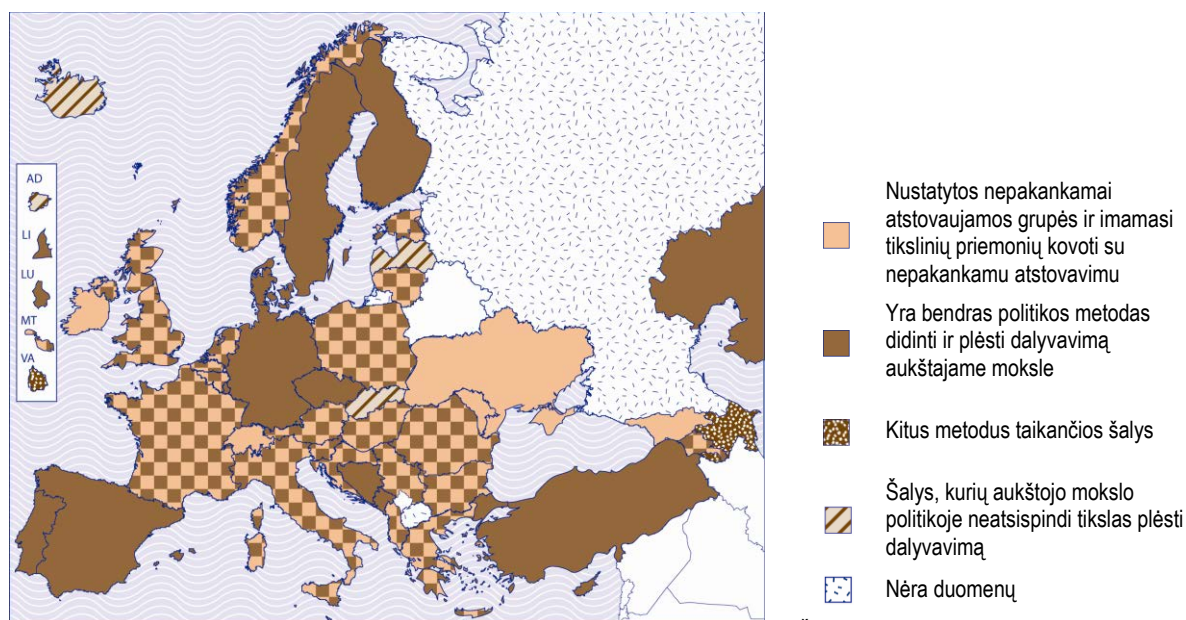
Nepaisant didelių pasikeitimų, įvykusių nuo Bolonijos proceso pradžios, išlieka nemažai problemų. Daugelis išorinių kokybės vertinimo sistemų nesugeba priimti holistinio požiūrio į kokybę, o paslaugos studentams yra dažniausiai ignoruojama problema. Kalbant apie suinteresuotųjų šalių dalyvavimą išoriniame kokybės užtikrinime, taip pat dar yra kur tobulėti, kol studentai pradės sistemingai dalyvauti visuose aktualiuose procesuose. Ateityje taip pat reikės gerinti kitų suinteresuotųjų šalių, pavyzdžiui darbdavių, dalyvavimą. Be to, nepaisant Europos kokybės užtikrinimo registro plėtos, daugelyje šalių vis dar neleidžiama užsienio agentūroms vertinti aukštojo mokslo institucijas.

SOCIALINĖ DIMENSIJA

Socialinė dimensija suprantama kaip aukštojo mokslo prieinamumo kiek įmanoma didesnei gyventojų daliai plėtros procesas, kur „studentai, stojantys, dalyvaujantys ir baigiantys aukštąjį mokslą, visuose lygmenyse turėtų atspindėti mūsų gyventojų įvairovę“, o Bolonijos dokumentai taip pat pabrėžia, kad „studentai turėtų turėti galimybę baigti studijas be jokių kliūčių, susijusių su jų socialine ir ekonomine padėtimi“ (Londono komunikatas, 2007 m., 5 p.).

Nepaisant to, kad viena iš ryškiausių Europos aukštojo mokslo tendencijų paskutinįjį dešimtmetį buvo žymi sektoriaus plėtra, ši plėtra dar nedavė vienodos naudos visoms visuomenės grupėms. Tačiau beveik visos EAME šalys stengiasi spręsti šią problemą, naudodamos įvairius politikos metodus. Dauguma jų derina politikos veiksmus, nukreiptus į tam tikras visuomenės grupes, su bendrosiomis politikos priemonėmis, orientuotomis į visus studentus (ar potencialius studentus). Šios priemonės dažniausiai apima finansinės paramos schemas, švietimo veiklos programas, alternatyvių būdų siekti aukštojo mokslo siūlymą ir orientavimo bei konsultavimo paslaugas.

Nacionalinės politikos principai plėsti dalyvavimą aukštajame moksle, 2010–2011 m.

Šaltinis: BFUG anketa.

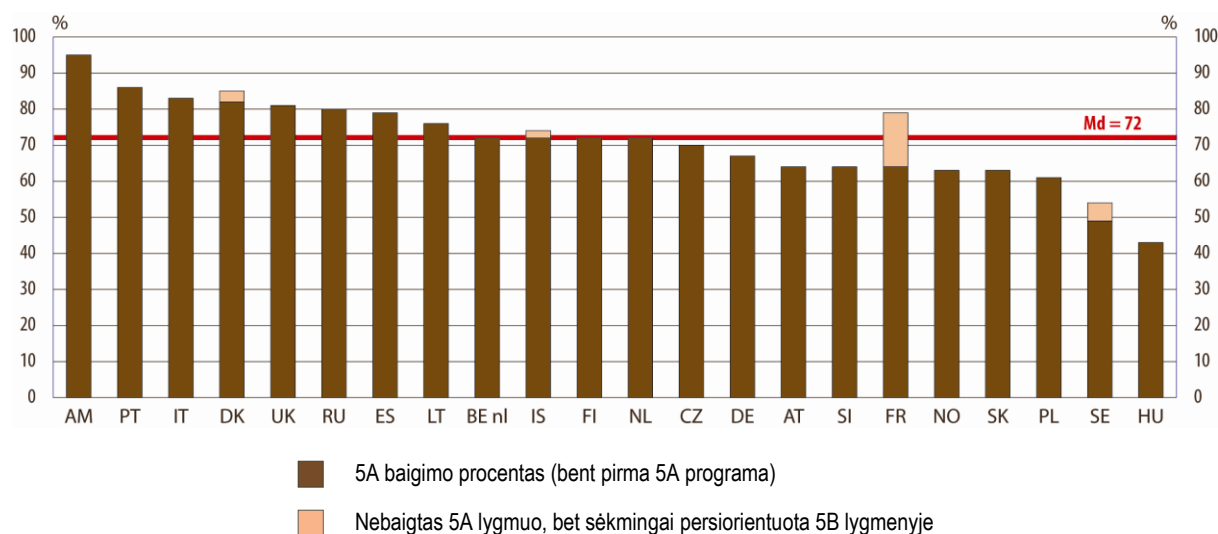
Socialinė dimensija taip pat yra neatskiriama susijusi su nacionaline finansinių priemonių praktika. Europos aukštojo mokslo erdvėje matyti didelė mokesčio už mokslą ir paramos sistemų įvairovė. Realybėje situacijos varijuoja nuo tokių, kur nė vienas studentas nemoka už mokslą ir dauguma gauna finansinę paramą, iki tokių, kur visi moka už mokslą ir tik kai kurie gauna finansinę paramą. Mokesčio ir paramos lygis šalies viduje ir tarp šalių taip pat labai skiriasi skirtingose šalyse. Todėl EAME studentai studijuoja labai skirtingomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis.

Tai, kiek sistemos pajėgia patenkinti studentų poreikius ir suteikti jiems pakankamas paslaugas, siekiant paremti juos studijų metu, taip pat yra esminis socialinės dimensijos klausimas. Ataskaitoje nurodyta, kad studentams skirtoms paslaugoms būdingas didelis priemonių nevienodumas. Nors anot centrinių valdžios institucijų pateiktos informacijos daugumoje EAME šalių aukštojo mokslo institucijos užtikrina santykinai plataus spektro paslaugų studentams teikimą, pagal ataskaitas negalima tiksliai įvertinti, ar šios paslaugos yra prieinamos visiems studentams, ir kiek jos atitinka įvairių studentų poreikius. Šį duomenų trūkumą reikia ištaisyti būsimose ataskaitose.

EFEKTYVŲS REZULTATAI IR ĮSIDARBINIMO GALIMYBĖS

EAME vis didėja gyventojų, siekiančių įgyti aukštojo mokslo kvalifikaciją, procentas. Tačiau ne visi, pradėję aukštojo mokslo studijas, jas baigia. Nors prieinami duomenys nėra visiškai tikslūs, jie rodo, kad beveik visose sistemose daugiau nei 60 % įstojusiųjų baigia aukštąjį mokslą, įgydami pirmosios ir (arba) antrosios pakopos kvalifikaciją. Tačiau nemažas procentas studentų iškrenta iki baigimo. Be to, tik kelios šalys yra įdiegusios visapusiškas nacionalines strategijas, nukreiptas į studijų nebaigimo problemą, o kai kuriose šalyse nėra jokių tikslinių priemonių spręsti šią problemą.

Aukštojo mokslo A tipo programų baigimo procentas (%), 2008 m.

	AM	PT	IT	DK	UK	RU	ES	LT	BE nl	IS	FI	NL	CZ	DE	AT	SI	FR	NO	SK	PL	SE	HU
■	95	86	83	82	81	80	79	76	72	72	72	72	70	67	64	64	64	63	63	61	49	43
■	:	:	:	3	:	:	:	:	:	2	:	:	:	:	:	:	15	:	:	:	5	:

Pastabos: Skerspjūvio tyrimas: Austrija, Belgija (flamandų bendruomenė), Vengrija, Lietuva, Lenkija, Portugalija, Slovakija, Jungtinė Karalystė ir Rusija. Longitudinis tyrimas: Čekijos Respublika, Danija, Vokietija, Ispanija, Suomija, Prancūzija, Islandija, Italija, Nyderlandai, Norvegija ir Švedija. Metodas nežinomas: Armėnija.

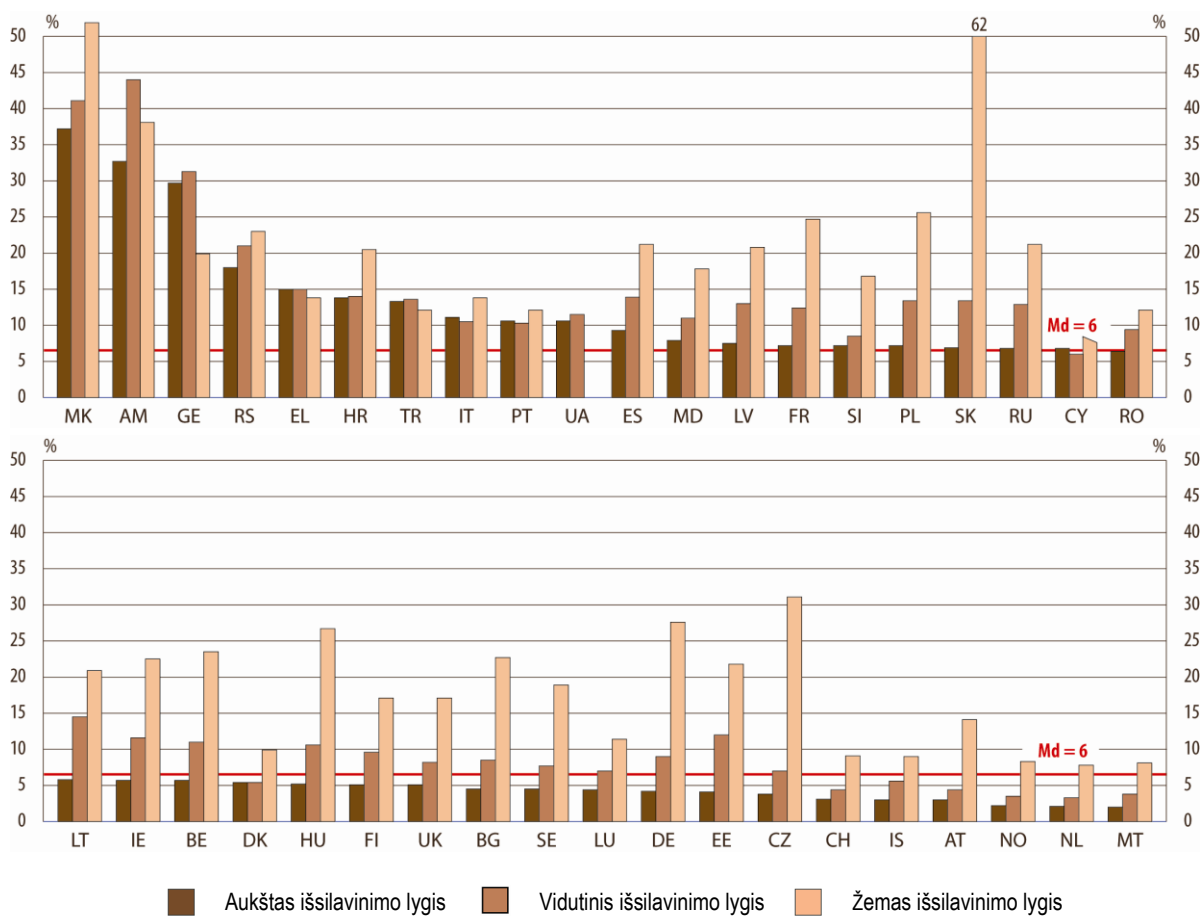
Skaičiuojamas tik ISCED 5A baigimo vidurkis.

Šaltinis: „Eurostat“, UOE studijų baigimo ad hoc modulis.

Nors sąvoka „įsidarbinimo galimybės“ plačiai vartojama politikos debatuose, sudėtinga apibrėžti rodiklius, patikimai rodančius, ar situacija gerėja, ar prastėja. Duomenys dažniausiai atspindi aukštojo mokslo absolventų situaciją darbo rinkoje lyginant su žemesnio išsilavinimo žmonėmis.

Nedarbo rodiklių statistinė informacija rodo, kad įgijus aukštąjį išsilavinimą, daugumoje šalių jauniems žmonėms pagerėja įsidarbinimo galimybės. Taip pat visose šalyse žmonės su aukštuoju išsilavinimu greičiau randa savo pirmąjį darbą, nei žmonės su viduriniu išsilavinimu. Tačiau tarp aukštojo mokslo absolventų yra skirtumų, ir baigusieji per paskutiniuosius trejus metus ieškodami darbo gali susidurti su sunkumais. Iš tiesų pusėje EAME šalių neseniai baigusių absolventų nedarbo rodiklis yra aukštesnis nei 10 %, o tai yra triskart daugiau nei vidutinis jaunų žmonių įsidarbinimo per trejus ir daugiau metų nuo baigimo rodiklis.

20–34 m. amžiaus žmonių nedarbo lygis pagal įgytą išsilavinimo lygį (%), 2006–2010 m. vidurkis

	MK	AM	GE	RS	EL	HR	TR	IT	PT	UA	ES	MD	LV	FR	SI	PL	SK	RU	CY	RO
Aukštas	37,2	32,7	29,7	18,0	15,2	13,8	13,3	11,1	10,6	10,6	9,3	7,9	7,5	7,2	7,2	7,2	6,9	6,8	6,8	6,4
Vidutinis	41,1	44,0	31,3	20,9	14,8	14,0	13,6	10,5	10,3	11,5	13,9	11,0	13,0	12,4	8,5	13,4	13,4	12,9	6,0	9,4
Žemas	51,9	38,1	19,9	23,0	13,8	20,5	12,1	13,8	12,1		21,2	17,8	20,8	24,7	16,8	25,6	61,7	21,2	7,6	12,1
	LT	IE	BE	DK	HU	FI	UK	BG	SE	LU	DE	EE	CZ	CH	IS	AT	NO	NL	MT	
Aukštas	5,8	5,7	5,7	5,4	5,2	5,1	5,1	4,5	4,5	4,4	4,2	4,1	3,8	3,1	3,0	3,0	2,2	2,1	2,0	
Vidutinis	14,5	11,6	11,0	5,4	10,6	9,6	8,2	8,5	7,7	7,0	9,0	12,0	7,0	4,4	5,6	4,4	3,5	3,3	3,8	
Žemas	20,9	22,5	23,5	9,9	26,7	17,1	17,1	22,7	18,9	11,4	27,6	21,8	31,1	9,1	9,0	14,1	8,3	7,8	8,1	

Pastabos: Gauti tik 2010 m. Gruzijos ir Ukrainos duomenys. Dėl to šios dvi šalys nėra įtrauktos į Bolonijos vidurkį.

Daugumos vidutinių ir mažų šalių duomenys gauti iš mažos imties.

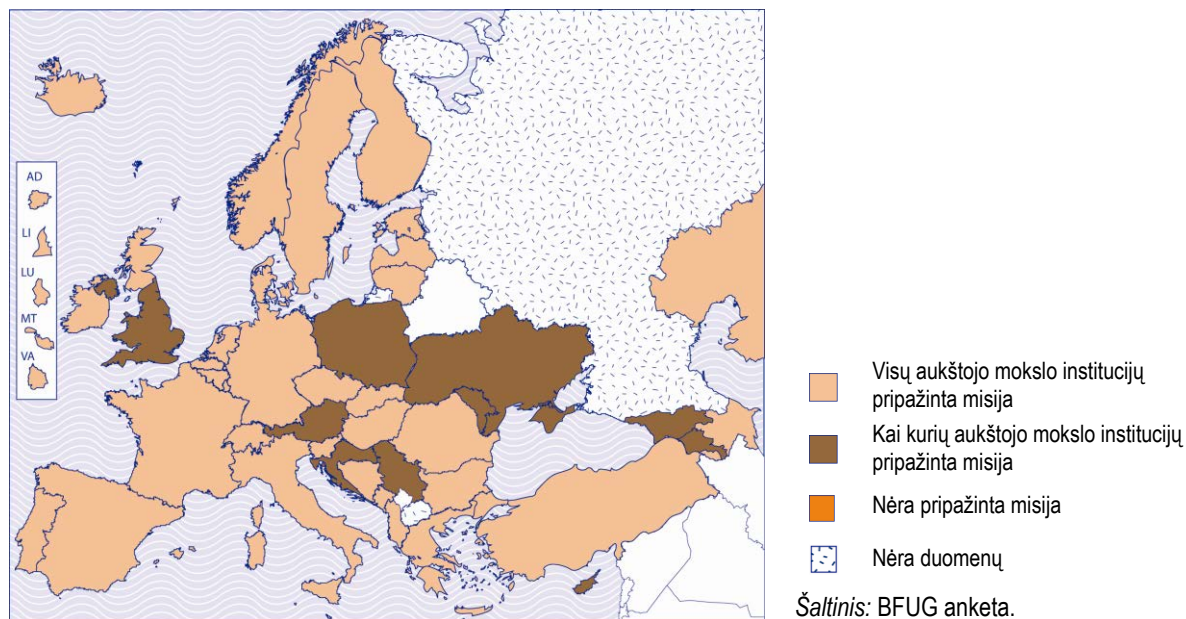
Duomenys rūšiuojami pagal aukšto išsilavinimo žmonių nedarbo lygį. Vidutinė vertė paremta aukšto išsilavinimo žmonių nedarbo lygiu.

Šaltinis: „Eurostat“, Darbo jėgos tyrimas (LFS).

MOKYMASIS VISĄ GYVENIMĄ

Mokymosi visą gyvenimą sąvoka aukštajame moksle įvairiai interpretuojama skirtingose vietovėse, regionuose ar šalyse. Nepaisant to, mokymasis visą gyvenimą dabar pripažįstamas kaip visų aukštojo mokslo institucijų misija daugiau nei trijuose ketvirčiuose EAME šalių. Kitose EAME šalyse tai yra bent kai kurių aukštojo mokslo institucijų pripažinta misija.

Mokymasis visą gyvenimą kaip aukštojo mokslo institucijų pripažinta misija, 2010–2011 m.

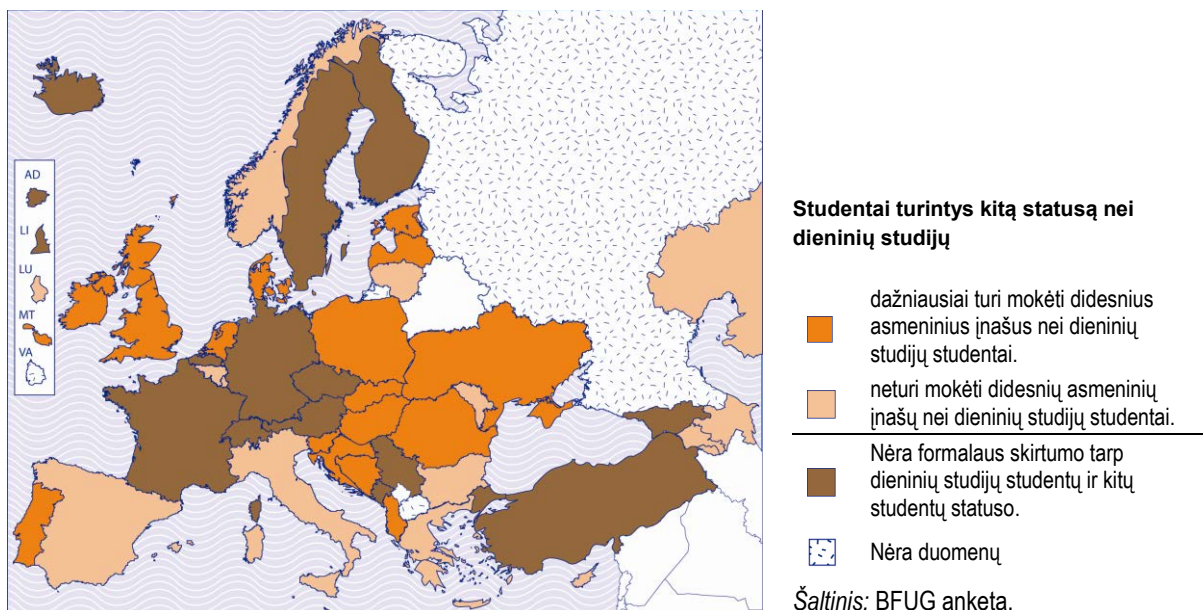

Dauguma šalių pripažįsta poreikį didinti aukštojo mokslo programų dėstymo lankstumą ir sprendžia šį klausimą įvairiomis veiklomis, numatytais politikoje. Nors kai kuriose šalyse mokymasis visą gyvenimą apima daug įvairių veiklų, kitose šalyse veiklų sąrašas tebėra sąlyginai ribotas. Apskritai mokymasis visą gyvenimą švietime yra tarsi įvairių mokymosi būdų mozaika, kurios elementų skaičius skiriasi kiekvienoje šalyje. Finansiniu požiūriu, mokymasis visą gyvenimą aukštajame moksle paprastai apima įvairius šaltinius. Aukštojo mokslo institucijos retai kada skiria konkrečiai paskirstytą biudžetą teikti mokymąsi visą gyvenimą. Dažniausiai institucijos finansuoja mokymosi visą gyvenimą veiklą iš bendrojo biudžeto, kuris neretai derinamas su kitomis finansinėmis priemonėmis. Lyginamųjų duomenų, kiek mokymasis visą gyvenimą yra finansuojamas iš valstybės šaltinių, sunku gauti.

Mokymasis visą gyvenimą yra glaudžiai susijęs su sistemų, skirtų pripažinti mokymąsi už formalaus švietimo ribų, tobulinimu. Čia šalys pasiskirsto į dvi grupes. Jos arba turi gerai įdiegtas sistemas, skirtas pripažinti ankstesnę mokymąsi, arba dar nėra pradėjusios veiklos šioje srityje. Sąlyginai nedidelis šalių skaičius yra tarpiniame etape. Tai galimai rodo, kad nepaisant šiai temai skiriamo politikos dėmesio, EAME vyksta tik nedidelis tobulėjimas šioje srityje.

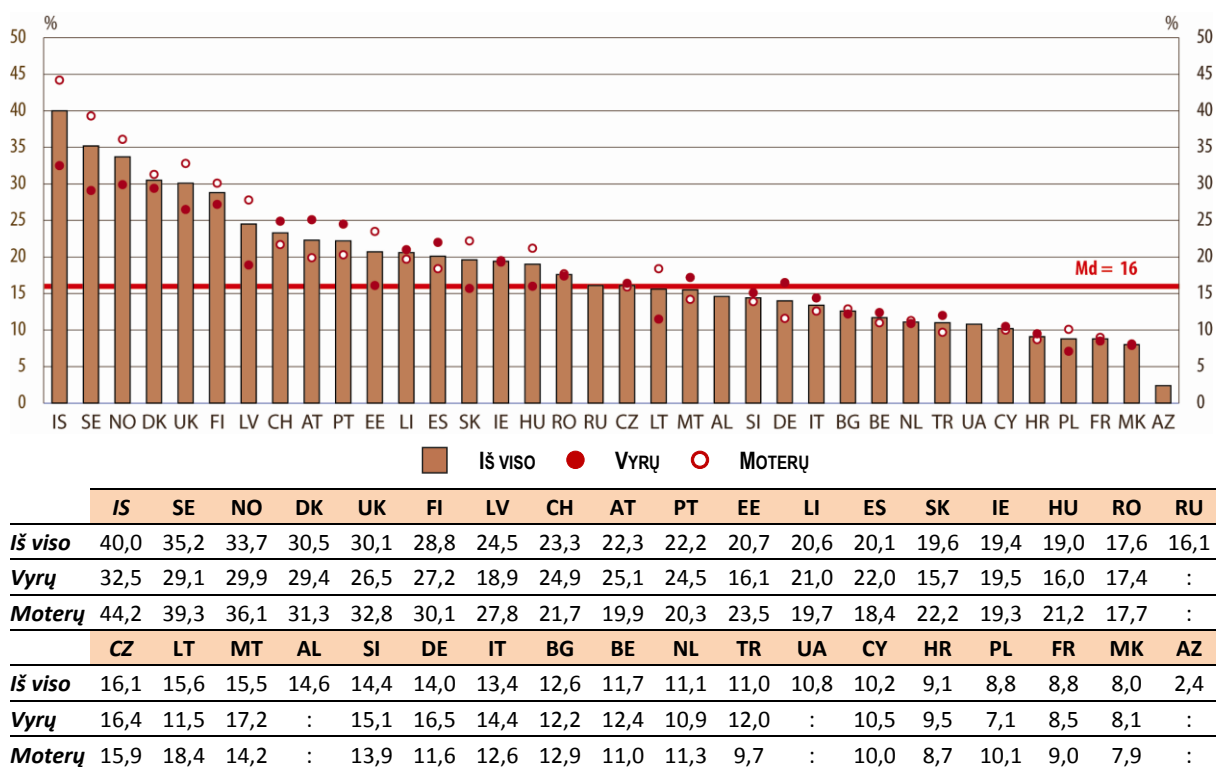
Apie du trečdalius šalių yra įvedusios oficialaus studento statusą, o ne dieninių studijų studento statusą. Neretai tokie studentai (pvz. vakarinių studijų studentai) siejami su mokymosi visą gyvenimą programomis. Tačiau studijavimas turint formalų statusą, kuris nėra dieninių studijų statusas, dažnai reikalauja didesnių asmeninių finansinių investicijų nei studijos pagal tradicinę tvarką. Todėl alternatyvūs studentų statusai turi būti glaudžiai susieti su finansinėmis priemonėmis, galiojančiomis kiekvienai studentų kategorijai.

Formalaus studentų statuso įtaka finansinėms priemonėms, susijusioms su aukštojo mokslo studijomis 2010–2011 m.

Kalbant apie netradicinių besimokančiųjų (ypač vyresnio amžiaus studentų ir studentų, kurie pirmą kartą įstoja į aukštąją mokyklą, būdami vyresnio amžiaus) skaičių formaliojo aukštojo mokslo programose, ataskaitoje matyti, kad situacija labai skiriasi. Kai kuriose šalyse vyresnio amžiaus studentų dalyvavimo rodikliai yra vos 2 % viso studentų skaičiaus. Priešingoje skalės pusėje – šiaurės šalys ir Jungtinė Karalystė, kur vyresnio amžiaus studentai sudaro apie trečdalį viso studentų skaičiaus. Tai reiškia, kad EAME šalys pastangos patenkinti visą gyvenimą besimokančiųjų poreikius ir lūkesčius yra skirtingo intensyvumo.

30 m. amžiaus ir vyresnių aukštojo mokslo studentų proporcija procentais, iš viso ir pagal lytį, 2008–2009 m.

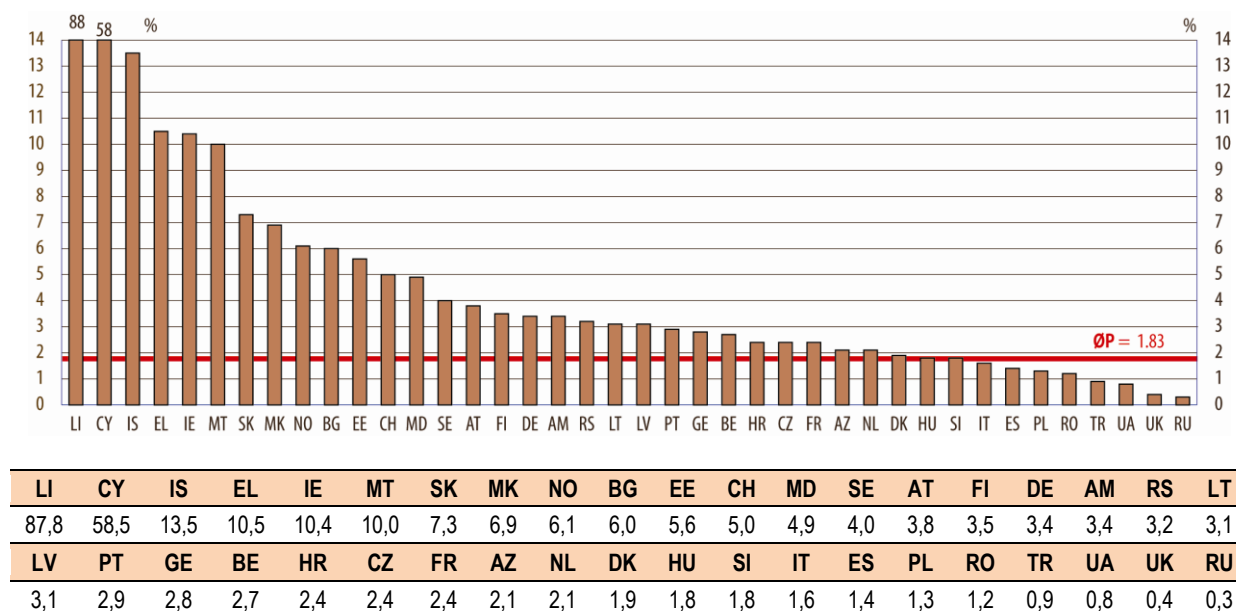
Šaltinis: „Eurostat“, UOE.

JUDUMAS

Studentų ir darbuotojų judumą vėl paskatino EAME šalims nustatytas tikslas: “2020 m. bent 20 % Europos aukštųjų mokyklų absolventų būtų studijavę arba atlikę praktiką užsienyje” (Leveno komunikatas, 2009 m.).

Tačiau statistiniai duomenys apie realią situaciją kol kas nėra nei prieinami, nei patikimi, ypač kalbant apie kreditų judumą. Iš tiesų „Erasmus“ programos duomenys šiuo metu yra vienintelis patikimas kreditų judumo rodiklis. Nepaisant to, atlikta nemažai metodologinių patobulinimų, siekiant gauti įvairesnių judumo duomenų, ypač kreditų judumo srityje, ir artimiausiais metais turėtų susidaryti tikslus vaizdas.

Išvykstančių studentų su moksliniu laipsniu judumas – EAME šalies aukštojo mokslo absolventų, baigiančių studijas EAME viduje, procentas nuo viso studijas baigiančių absolventų skaičiaus toje kilmės šalyje, 2008–2009 m.

Pastabos: Šios EAME vietovės neįtrauktos: Albanija, Andora, Bosnija ir Hercegovina, Šventasis Sostas ir Juodkalnija.

Studijų baigimo atžvilgiu, šiose šalyse išorinio judumo duomenys yra susiję su užsienio studentais, o ne su judriais studentais: Armėnija, Azerbaidžanas, Belgija, Bulgarija, Čekijos Respublika, Suomija, Prancūzija, Gruzija, Graikija, Islandija, Italija, Latvija, Lichtenšteinas, Malta, Lenkija, Portugalija, Rusija ir Turkija.

Šaltinis: „Eurostat“ (UOE duomenų rinkimas).

Šiuo metu visose šalyse, išskyrus dvi, matyti, kad Europos aukštojo mokslo erdvėje atvykstančių studentų judumas yra mažesnis nei 10 %. Daugumoje šalių šis rodiklis neviršija 5 %. Tas pat taikoma ir išvykstančių absolventų judumui EAME viduje. Šio judumo srauto svertinis vidurkis šiuo metu yra šiek tiek mažiau nei 2 %. Iš EAME erdvės studijuoti išvykstančių studentų judumas daugelyje šalių yra mažesnis nei 1 %. Bet kadangi šie skaičiai siejasi tik su mokslinių laipsnių judumu, vertinant pažangą prie 20 % etalono būtina pridėti ir atsižvelgti į kreditų judumo statistinę informaciją. Dabartinė trumpalaikių tendencijų projekcija „Erasmus“ programos rėmuose numato 7 % iki 2020 m. Būtina nustatyti ir pridėti kitus patikimus kreditų judumo duomenų šaltinius.

Ataskaita taip pat rodo, kad judumo srautai paprastai juda tarp rytų ir vakarų, tiek Europos, tiek pasauliniu mastu. Europos aukštojo mokslo erdvėje, Pietų ir Rytų Europoje yra daugiau išvykstančių studentų, o Šiaurės ir Vakarų Europoje – daugiau atvykstančių studentų. Nė viena šalis negali teigti,

kad turi visiškai subalansuotą judumą, ir net kai srautai pasiekia panašų skaičių, studentus siunčiančios ir priimančios šalys smarkiai skiriasi.

Ataskaitas pateikiančios šalys ir „Eurostudent“ informacija nurodė kliūtis, kurios trukdo studentams pasinaudoti galimybe studijuoti užsienyje. Tačiau daugelyje Europos dalių nėra mechanizmų, leidžiančių stebėti šių kliūčių raidą, o daugelis šalių neturi aiškos strategijos, kaip pagerinti situaciją.